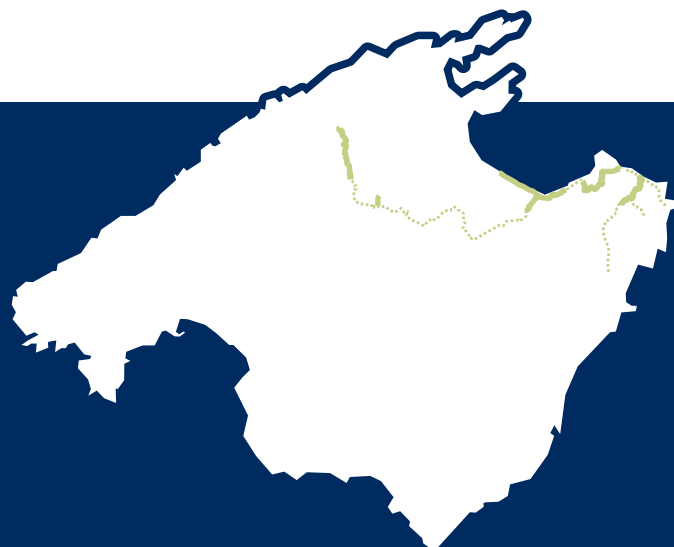

GR 222[®]

Llevant, Pla i Tramuntana

MALLORCA

Ruta Artà - Lluç

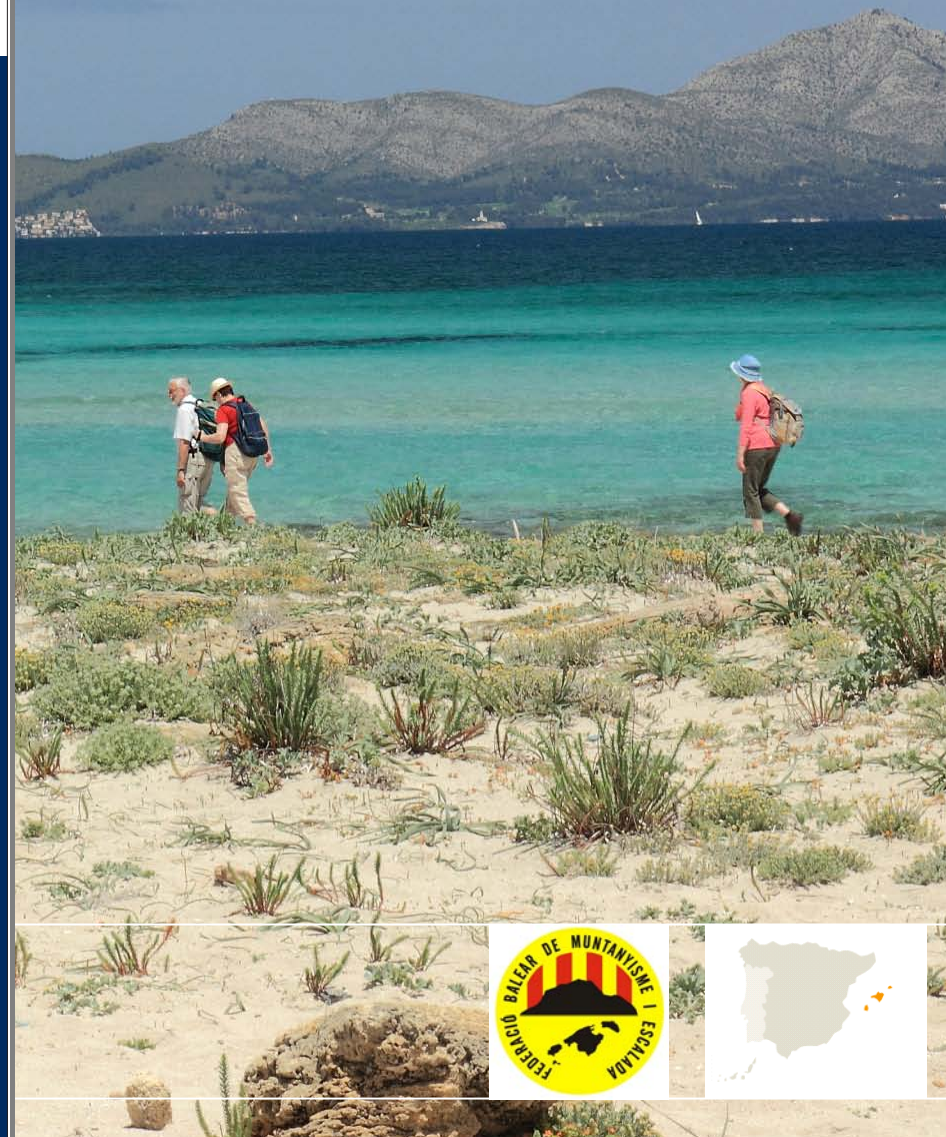

Consell de Mallorca

Departament de Medi Ambient

Tel. 34 971 173 700
Fax. 34 971 173 732
c/ del General Riera, 111
07010 Palma

www.conselldemallorca.net/mediambient/pedra

Consell de Mallorca
Departament de Medi Ambient

Abans de començar la ruta i per tenir informació actualitzada dels trams oberts i senyalitzats, consulta la pàgina oficial de la Ruta Artà-Lluc: www.conselldemallorca.net/mediambient/pedra

Autors

Del text:

Guillem Alomar Canyelles, Philippe Álvaro Frotté, Antoni Reynés Trias, Francesca Rotger Moyà, Miquel Àngel Salvà Capó, Maria del Mar Taltavull Manchado

De les fotografies:

Guillem Alomar Canyelles, Philippe Álvaro Frotté, Andreu Bestard Bestard, Joan Pons Mesquida, Antoni Reynés Trias

De la revisió lingüística:

Servei de Normalització Lingüística del Consell de Mallorca

© de l'edició:

Consell de Mallorca

© del text:

Consell de Mallorca

© de les fotografies:

Consell de Mallorca i autors

Edició: juliol 2018

Ruta Artà-Lluc

Itinerari senderista per les serres de Llevant, el Pla de Mallorca i la serra de Tramuntana

INTRODUCCIÓ 2

La Ruta Artà-Lluc	2
L'itinerari d'avui	3
Mètode d'informació d'excursions (MIDE)	4
Mapa del GR 222	6

RUTA ARTÀ - LLUC 9

ETAPA 1 Coll des Racó - cala Estreta	10
ETAPA 2 S'Arenalet d'Albarca - Betlem	20
ETAPA 3 Colònia de Sant Pere - cases de Son Serra	34
ETAPA 5.1 Selva - Caimari	44
ETAPA 5.2 Caimari - Lluc	52
VARIANT Can Picafort	64

INFORMACIÓ D'INTERÈS 76

S'Estany ▲

LA RUTA ARTÀ-LLUC

El GR 222 proposa enllaçar les serres de Llevant i el seu parc natural amb la zona central de la serra de Tramuntana, declarada patrimoni de la humanitat. L'itinerari ofereix al senderista una gran varietat de paisatges, alguns d'una elevada singularitat, com el litoral gairebé verge de la península de Llevant, les zones dunars de la badia d'Alcúdia o els costers marjats de les muntanyes de Caimari.

El traçat, apte per a tothom, discorre primer per les serres d'Artà, amb pendents suaus, i amb el punt més alt en el campament des Soldats, a 383 metres. Més enllà, i després de vorejar la zona costanera, s'endinsa en el pla de Mallorca. Ja a la darrera etapa salva el coll de sa Batalla de 578 metres, darrer estrep significatiu del recorregut.

Al llarg d'aquesta ruta el senderista descobrirà, a més d'un valuós entorn natural, parets i marges de pedra en sec, molins, fonts i un important patrimoni arquitectònic i històric, amb indrets destacats, com la necròpolis de la punta des Fenicis, l'ermita de Betlem i el santuari de Lluc, punt i final del recorregut.

ITINERARI D'AVUI

La Ruta Artà-Lluc té actualment 46 quilòmetres oberts i senyalitzats, dels quals 39 corresponen a l'itinerari principal i 7 formen part d'una variant.

El senderista pot fer part de l'etapa 1, entre el coll des Racó i cala Estreta; l'etapa 2, entre la platja de s'Arenalet d'Albarca i Betlem; el tram de l'etapa 3 que passa entre la Colònia de Sant Pere i les cases de Son Serra de Marina; i, finalment, els trams de l'etapa 5, entre Selva i Caimari i entre Caimari i el Santuari de Lluc, així com la variant entre Son Serra de Marina i Can Picafort.

El Consell de Mallorca no es fa responsable de les possibles limitacions de pas o d'altres problemes que puguin sorgir en els trams que es troben en projecte i no estan senyalitzats. Així mateix, el Consell de Mallorca tampoc no es fa responsable de la informació que puguin donar altres guies, publicacions o webs.

MÈTODE D'INFORMACIÓ D'EXCURSIONS (MIDE)

MIDE → MIDE és un sistema de comunicació entre excursionistes per a valorar i per a expressar les exigències tècniques i físiques dels recorreguts. L'objectiu és unificar les apreciacions sobre la dificultat de les excursions per a permetre a cada practicant un elecció millor.

Informació de referència

- Horari
- Desnivell de pujada
- Desnivell de baixada
- Distància horitzontal
- Tipus de recorregut

Informació de valoració

Medi. Severitat del medi natural

- 1 El medi no està exempt de riscos
- 2 Hi ha més d'un factor de risc
- 3 Hi ha diversos factors de risc
- 4 Hi ha bastants factors de risc
- 5 Hi ha molts factors de risc

Medi. Severitat del medi natural

- 1 Camins i creuers ben definits
- 2 Sendes o senyalització que indica la continuïtat
- 3 Exigeix la identificació precisa d'accidents geogràfics i de punts cardinals
- 4 Exigeix tècniques d'orientació i de navegació fora de traça
- 5 La navegació és interrompuda per obstacles que s'han de vorejar

Medi. Severitat del medi natural

- 1 Marxa per superfície llisa
- 2 Marxa per camins de ferradura
- 3 Marxa per sendes escalonades o terrenys irregulars
- 4 És precís l'ús de les mans per a mantenir l'equilibri
- 5 Requereix passos d'escalada per a la progressió

Esforç. Quantitat d'esforç necessari (calculat segons criteris MIDE per a un excursionista mitjà poc carregat)

- 1 Fins a 1 h de marxa efectiva
- 2 Més de 1 h i fins 3 h de marxa efectiva
- 3 Més de 3 h i fins 6 h de marxa efectiva
- 4 Més de 6 h i fins 10 h de marxa efectiva

El MIDE està recomanat per la Federació Espanyola d'Esports de Muntanya i Escalada (FEDME), la Federació Aragonesa de Muntanyisme (FAM), Protecció Civil del Govern d'Aragó i altres entitats. Més informació: www.euromide.info

RUTA ARTÀ - LLUC GR 222

0 2 4 6 8 10 km

- Tram obert
- - - Tram en projecte
- Refugi

Capferrerico

Cadenera

Xatxaro blanc

Coarrotja

Gavina grossa

Vitrac

Verderol

Ruta Artà - Lluç

GR 222

ETAPA 1

Coll des Racó - Cala Estreta

ETAPA 2

S'Arenalet d'Albarca - Betlem

ETAPA 3

Colònia de Sant Pere - Cases de
Son Serra de Marina

ETAPA 5.1

Selva - Caimari

ETAPA 5.2

Caimari - Lluç

VARIANT

Can Picafort

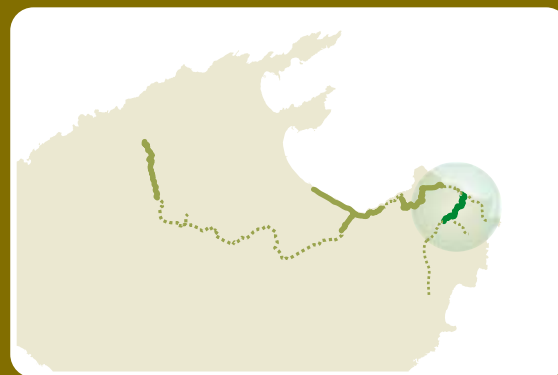
1 ETAPA

COLL DES RACÓ CALA ESTRETA

GR 222

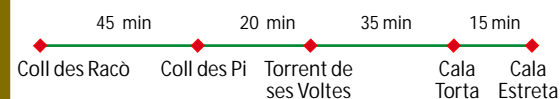
ETAPA 1

COLL DES RACÓ - CALA ESTRETA

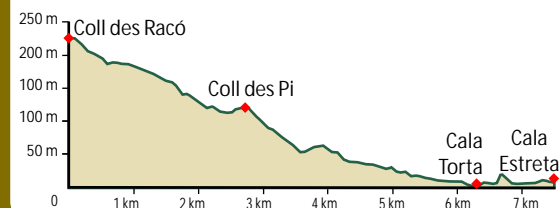

MIDE

- ▶ Coll des Racó (230 m)
- Cala Estreta (4 m)

	1 h 55 min		1
	42 m		1
	269 m		2
	7.387 m		2
	travessia		

Les nostres passes ens duran per terres calcinades pels incendis, però amb una natura que es nega a rendir-se i que rebrota amb força entre pedres i roques. Caminarem per indrets de garballons, arboceres i argelagues que arrelen amb força i donen resguard als caragols i a les tortugues supervivents, i als ocells, que tot d'una retornen.

Rere seu ens esperen les cales d'arena, tranquil·les a l'hivern, més vives a l'estiu, i d'aigües, a vegades traidores, però sempre clares i d'un color turquesa que inciten al bany i al repòs.

Cala Mitjana

DESCRIPCIÓ DE L'ITINERARI

El recorregut comença al coll des Racó, en el portell que dóna entrada a la finca pública de sa Duaia - es Racó, situat al costat dret de la carretera que enllaça Artà amb cala Torta. Una vegada l'hem superat, continuam la caminada, en descens suau, per una pista forestal traçada enmig d'un extens arboçar.

Poc després, deixam de banda el brancal que sorgeix a la dreta, passem per un altre portell, i ens situam en un creuer de camins. Agafam el de la dreta i seguim la baixada, deixant de banda els tiranys que veim també a la nostra dreta, fins que arribam a un forn de calç restaurat.

Al davant observam la silueta cònica del puig de s'Esquerda, mentre ens envolten els efectes del gran incendi de l'agost del 2013, del qual la vegetació es recupera lentament. A mà dreta, a l'ombra del puig Negre, ens queda un altre forn de calç també recuperat, després del qual passam per un sementer de conreu situat baix de na Corna, un putxet que vorejam pel costat nord, amb les cases de sa Duaia de Baix a l'esquerra.

Tot seguit arribam al torrent de ses Voltes, engorjat entre el puig de la Senyora, el puig Figuer i el puig Redó, i el travessam diverses vegades envoltats de garballons, de carritxeres i d'algunes barraques i clapers que parlen d'un antic aprofitament agrícola.

Ens topam després amb la pista forestal de cala Torta i les restes d'un pou i un abeurador i pel costat esquerre de l'arenal ens dirigim a la mar, on podem arribar i prendre un bany si el temps acompanya. La continuació la trobam a l'esquerra de la platja, vora la qual sorgeix un tirany per on anam fins a cala Mitjana, amb un desnivell poc pronunciat, mentre observam davant nostre el faralló d'Albarca i la torre des Matzocs.

Travessam la zona arenosa i resseguim, a continuació, la carretera asfaltada que ens permet arribar a cala Estreta, on acaba per avui l'itinerari.

COM ARRIBAR-HI

Fins als punts d'inici i final de l'itinerari no hi ha transport públic.

Des d'Artà podem accedir al punt d'inici amb vehicle des de la carretera de Capdepera Ma-15. En el quilòmetre 70,1 veurem a l'esquerra una benzina i, tot d'una, una desviació amb un indicador de cala Torta que hem de seguir. Després arribarem al camp de futbol municipal, on girarem a la dreta, sempre en direcció a cala Torta.

ATENCIÓ

El camí creua el torrent de ses Voltes en diverses ocasions; per aquest motiu en cas de pluges torrencials deixarem l'excursió per una altra ocasió.

PUNTS D'INTERÈS

1 Les arboceres

Aquests arbusts, d'escorxa vermella i de fulles semblants a les dels llorers, pot arribar a superar els tres metres d'altura i la fusta s'utilitza en altres temps per fer carbó, pipes i estris casolans.

Els fruits, de forma esfèrica i de color vermell, tarden un any a madurar i a la primavera d'hivern coincideixen a l'arbre amb les flors, blanques i en forma de campaneta. Són comestibles, encara que no convé menjar-ne molts, ja que contenen una certa quantitat d'alcohol i poden arribar a produir símptomes de gatera, com ara mal de cap.

2 Sa Duaia - es Racó

Finca pública de 472 hectàrees, creada a partir de la compra de part de les dues possessions del mateix nom amb la finalitat de conservar-la. L'interès és sobretot naturalista i, malgrat els grans incendis que l'han afectada, presenta nombrosos endemismes, com l'estepa joana, de fulles petites, aferradisses i de flor groga molt vistosa, i els eixorba-rates negre i blanc, dues espècies a les quals la forma de coixinet espinós serveix de protecció del vent i dels herbívors.

3 Els forns de calc

Aquestes estructures cilíndriques es destinaven a coure la pedra calcària per produir calç, que després s'utilitzava com a desinfectant per emblanquinar les cases i, en construcció, com a part de l'argamassa amb la qual es lligaven pedres i mitjans.

El que podem observar és un clot, anomenat «olla», paredat i referit amb fang, a l'interior del qual es col·locaven les pedres ordenadament i es deixava una cavitat per on s'introduïen feixos de llenya de manera contínua, un procés que durava entre deu i quinze dies.

4 Els garballons

Són palmeres de petites dimensions natives de la Mediterrània occidental que poden arribar als cinc metres d'alçada.

Els dàtils s'utilitzen en medicina popular per combatre les diarrees, però sobretot se'n fa ús de les fulles, que s'assequen i es fan més flexibles emprant el sofre. Després es trenen i es confeccionen una gran varietat d'elements, com ara capsells, senalles, cistells, ventafocs o graneres. Una indústria que en altres temps ocupà molta de gent dels pobles d'Artà i de Capdepera.

5 La tortuga mediterrània

És una de les dues espècies de tortuga terrestre presents a Mallorca. Ambdues estan protegides per la llei i se'n prohibeix la captura.

És especialment abundant a la comarca, encara que, a causa del costum d'amagar-se dins la closca en cas de perill, quan hi ha algun incendi en moren moltes.

Com els altres rèptils, és de sang freda i a l'hivern s'amaga sota terra. Durant la resta de l'any la podem observar pasturant per la garriga o estesa al sol durant les primeres hores del dia per activar les seves funcions vitals.

6 La camamil·la

Aquest petit arbust, endèmic de les Balears, es troba des de la costa fins als cims més alts de l'illa. Té forma arrodonida, les fulles de color cendrós i tan sols fa un poc més de mig metre d'alçada.

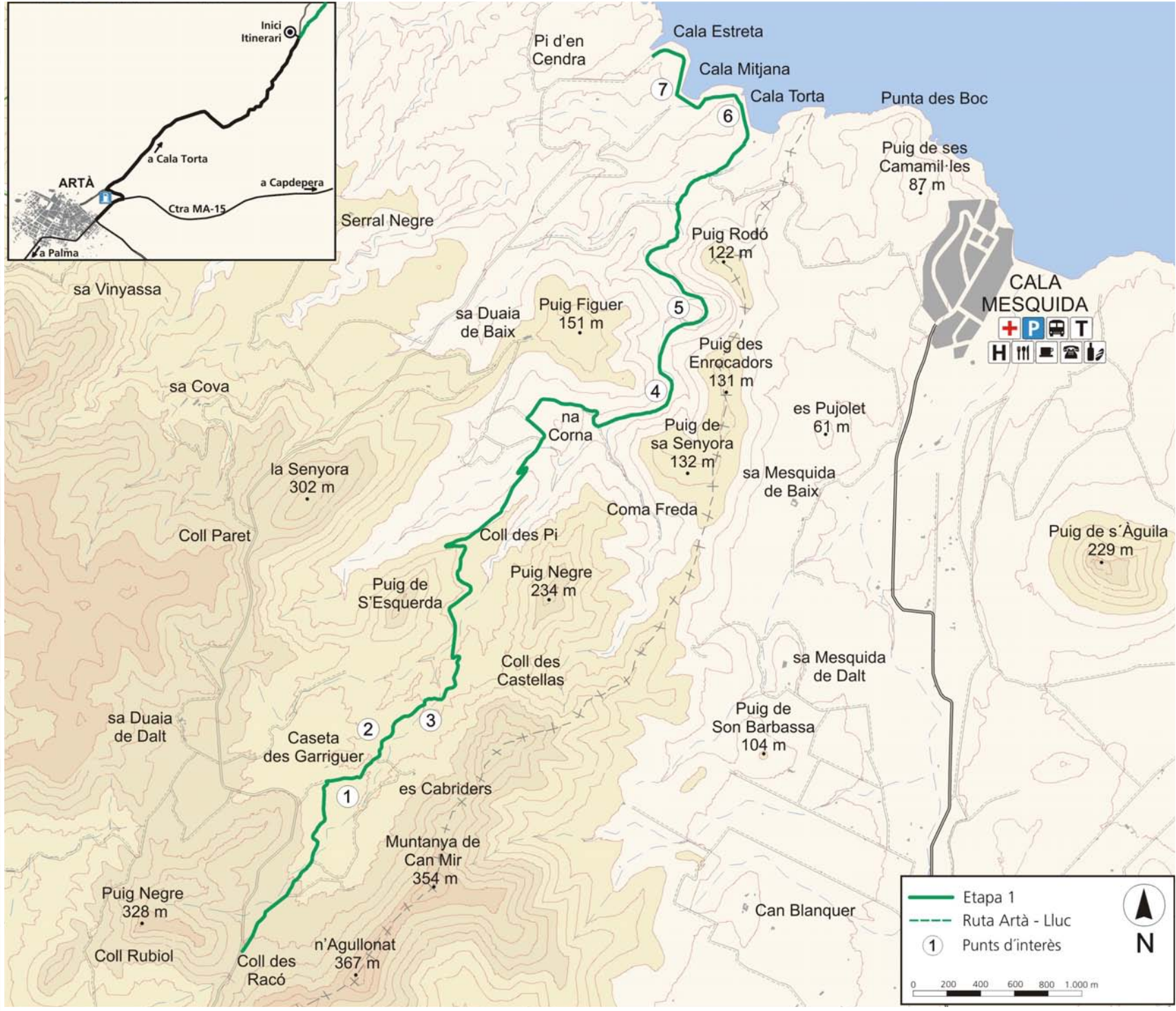
És molt aromàtic i a final de maig les seves nombroses flors grogues formen autèntiques catifes i s'utilitzen en la medicina popular en infusions de propietats digestives. També es posen en la roba per protegir-la dels insectes i, com un ingredient més, a les herbes, el licor més popular de l'illa.

Cala Torta ►

7 Cala Torta, cala Mitjana i cala Estreta

Els vents forts del nord i nord-est dominants a la zona han afavorit la formació d'aquests arenals, delimitats per roquissars de gran interès geològic. Propera a la costa trobam la pedra de marès, formada per granets de sorra, restes de dunes fòssils originades ara fa uns 2,5 milions d'anys, quan el nivell de la mar era més alt. Més antigues són les roques de color grisenc, «margo calcàries» en diuen els entesos, i a les de color rosat, «dolomies», que s'originaren ara fa uns 150 milions d'anys.

2 ETAPA S'ARENALET D'ALBARCA BETLEM

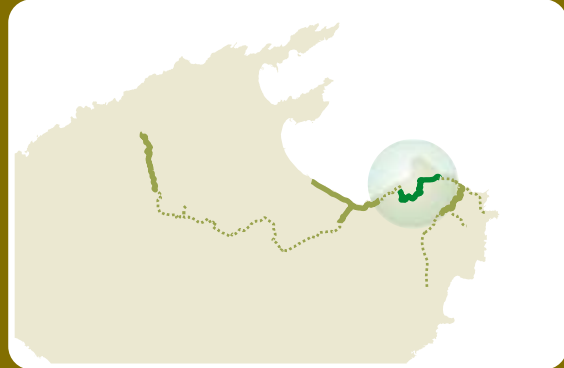

Des de s'Arenalet d'Albarca ens dirigim a la badia d'Alcúdia, per comellars solitaris, atapeïts de càrritx i de restes malmenades de marjades i casetes, on molts d'artanencs deixaren les il·lusions. Entremig, el testimoni de la feina dels presos republicans, condemnats, en condicions inhumanes, a construir una carretera que no du enlloc, i dels ermitans, que oraren i treballaren durant anys en aquestes terres ermes. Tot això envoltats de paisatges captivadors, amb la mar sempre a l'aguait i l'illa de Menorca i la serra de Tramuntana a la llunyania.

Es Porrassar

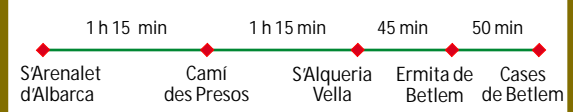
ETAPA 2

S'ARENALET D'ALBARCA - BETLEM

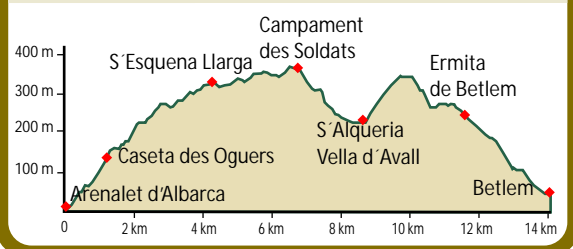

MIDE

- ↳ S'Arenalet d'Albarca (2 m)
- Betlem (30 m)

	4 h 05 min		1
	502 m		1
	452 m		2
	14.207 m		3
	travessia		

DESCRIPCIÓ DE L'ITINERARI

Començam l'etapa des del refugi de s'Arenalet d'Albarca en direcció sud i, un poc més enllà, travessam el torrent de Penya Roja i continuam per una pista forestal que, en sentit ascendent i amb molt de rost, ens condueix, en un primer moment, a la caseta des Oguers.

A poca distància se situa la font des Oguers, que permet proveir-nos d'aigua abans d'enfilar-nos per la galta del puig de sa Font, per on assolim s'Esquena Llarga, una llarga divisòria d'aigües, amb la figura cònica des Porrassar al costat, i el puig de sa Tudossa a l'enfront, inconfusible per les antenes de comunicació. Tot en un entorn de vegetació baixa, que la converteix en un mirador excel·lent sobre la costa, des del qual s'albira l'illa de Menorca els dies clars.

Acabada la pujada coincidim amb el camí des Presos, on deixam de banda el brançal de la dreta que permet retornar a s'Arenalet d'Albarca pel camí d'en Mondoï, i continuam a l'esquerra fins a arribar prop de l'Esquena de sa Bassa. Aquí ens desviam per l'antic camí de ferradura que discorre paral·lel al camí des Presos, que creuam després per anar en direcció al campament des Soldats, unes ruïnes que marquen l'inici del descens en direcció a s'Alqueria Vella d'Avall pel vessant nord del puig des Corbs, amb les cases de s'Alqueria Vella de Dalt al fons de la vall.

El terreny torna ara més planer, creuam el torrent i passam vora una s'nia i dos edificis, el primer dels quals alberga una tafona. Pocs metres després ens situam a un creuer des d'on podem triar entre arribar al centre d'interpretació del Parc natural de la Península de Llevant, a l'esquerra, o continuar pel nostre itinerari, a la dreta, que discorre entre les restes dels establits de s'Alqueria, molt malmenades per l'abandonament i pels incendis.

En poc temps el camí esdevé planer i desolat, amb algunes fites destacades, com l'alzina Mestre, un arbre corpulent que miraculosament ha sobreviscut al foc, o els penyals prominents de sa Beca i d'en Baba Jusifà que sobresurten de la cresta muntanyosa situada a la nostra esquerra.

Iniciam tot d'una el descens, amb la badia d'Alcúdia al nord, Betlem en primer terme, i la serra de Tramuntana com a rerefons, superam un portell, un petit tram entre parets, i trobam les piques de la font de Can Capellà, mig amagades entre els joncs i el càrritx.

Alzina Mestre ▲

Des d'aquí continuam la ruta per la galta de la muntanya, entre pinotells i gatoves, fins a arribar a un creuer amb un camí més ample, situat vora l'hort de s'Ermita, on ens podem desviar a l'esquerra per saciar la set i gaudir de l'ombra dels grans plataners de la font de s'Ermita, o per arribar a l'ermita de Betlem, situada no gaire lluny.

L'itinerari principal continua cap a la dreta, en direcció al pas des Grau, un caminó estret que trobam després de passar un forn de calç i un portell. A partir d'aquí el camí s'estreny i el descens s'accelera. Deixam al costat una presa destinada a prevenir les revintades del torrent i arribam a una bifurcació, on elegim el camí de la dreta, en direcció a la mar, que ens permet passar vora les cases de la possessió i el quarter de Betlem, i assolir la carretera, que uneix la Colònia de Sant Pere i Betlem, on finalitza l'itinerari.

COM ARRIBAR-HI

No existeix connexió senyalitzada amb la primera etapa. Per arribar al punt d'inici heu d'anar a s'Alqueria Vella i d'allà heu d'anar en direcció cap as Verger i s'Arenalet d'Albarca, senyalitzat com itinerari del Parc de Llevant. Això suposa 2 hores i 40 minuts més de camí.

ON DORMIR

Al refugi de s'Arenalet d'Albarca, a l'àrea d'acampada situada a la vora o al refugi de la caseta des Oguers.

PUNTS D'INTERÈS

1 El refugi de s'Arenalet

Es tracta de l'antiga casa d'estiu dels propietaris d'Albarca, coneguda amb el nom de «caseta des Senyors», i que avui alberga els caminants. Se situa a pocs metres de la platja de s'Arenalet d'Albarca, que gràcies a l'aïllament conserva les formacions dunars en bones condicions, amb abundància de cards marins i de lleteres.

▲ S'Arenalet d'Albarca

2 La caseta des Oguers

Construcció que aixoplugava els oguers, encarregats de tenir cura de les guardes de someres, cavalls i muls de la finca d'Albarca, i que s'ha reconvertit en refugi.

3 La font des Oguers

Es tracta d'una surgència amb un abeurador, molt modificada amb la utilització de materials moderns que en desvirtuen la fesomia. Tot i això és un bon punt per abastar-se d'aigua, al voltant hi creixen diverses plantes hidròfiles, s'anomenen així les que viuen en ambients amb molta d'aigua: els joncs, amb tiges acabades amb una punta molt afilada; la falzia, de petites dimensions i de tronquet molt fosc i la dolceta, de fulles arrodonides i floretes blaves, molt petites.

4 El camí des Presos

Vial construït amb la intenció de posar una bateria de defensa antiaèria en el puig de sa Tudossa, un projecte que resultà inacabat i en el qual treballaren de sol a sol centenars de presos republicans entre el 1941 i el 1943. Arran del camí podem veure nombroses restes vinculades amb la construcció, com ara cisternes o les ferreries on s'adobaven les eines.

5 El campament des Soldats

Vial construït amb la intenció de posar una bateria de defensa Aquí es concentraven els republicans represaliats, que treballaven forçats en la construcció del camí des Presos, i els guardes.

Estava format per un pati d'armes envoltat de quatre edificis destinats a la tropa i als oficials, un magatzem i un establiment. Els presos, que vivien en condicions penoses i rebien una alimentació molt deficiente, es varen hostatjar primer en tendes de campanya i després en barracons d'obra amb el sostre de càrritx.

6 Els establits de s'Alqueria Vella

El gran nombre de casetes, de parets i d'aljubs en ruïnes que observem al llarg de l'itinerari són el que queda d'una colònia agrícola fundada el 1880 per la família Homar i que abastava 400 hectàrees de les finques que posseïen en aquest indret.

Es creà en una època de fort creixement de la població, d'acord amb una llei que eximia els nous agricultors de pagar la contribució durant alguns anys i d'haver de fer el servei militar ells, els seus fills i els treballadors.

Amb gran esforç s'hi sembraren vinyes, figueres i ametllers, però la rendibilitat era molt escassa i amb la caducitat dels avantatges que suposava la llei s'acabaren abandonant.

7 La sínia de s'Alqueria Vella d'Avall

Aquest enginy s'aprofitava per regar un hort de la possessió i data del segle XIX. S'utilitzava la força d'una bèstia que feia voltes i que, a través d'un engranatge, movia una cadena dins un tub, que impulsava l'aigua cap amunt.

8 La tafona de s'Alqueria Vella d'Avall

A l'interior d'aquesta petita construcció, que podrem visitar prèvia petició en el centre d'informació, trobam tots els elements necessaris per elaborar oli. Un trull, amb grans pedres que molien l'oliva gràcies a la força d'una bèstia, una gran caldera on s'escalfava l'aigua amb la qual es mullava la pasta resultant, i una premsa mecànica, on es premsava fins a obtenir l'oli, que després es decantava en unes grans piques.

9 S'Alqueria Vella d'Avall i el parc natural

Les cases de l'antiga possessió, pública des de l'any 2000, són avui el centre d'informació del Parc natural de la Península de Llevant, que amb 1.400 hectàrees disposa, a més de la Ruta Artà-Lluc, de diversos itineraris per descobrir-ne els valors ambientals, històrics i etnològics.

▲ Cases de s'Alqueria Vella d'Avall

10 Sa Beca i en Baba Jussifà

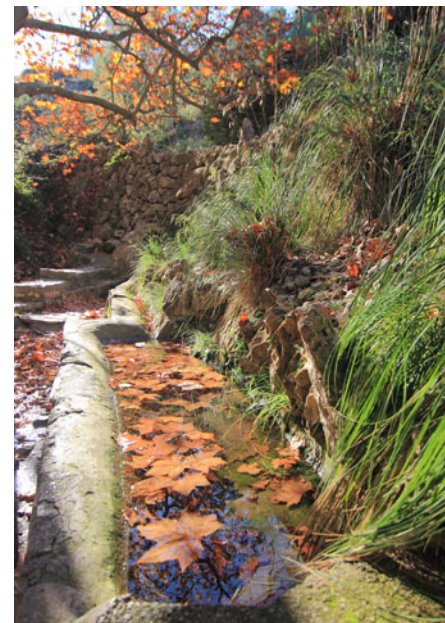
La imaginació popular ha convertit aquestes dues roques en personatges de llegenda. Una d'elles és la beca o capulla que va perdre un fraire, quan corria esperitat fugint dels dimonis cucarells que l'escometien; l'altra és la figura petrificada d'un musulmà que es negà a abandonar la seva terra quan arribaren els cristians i que, ple de dolor i de ràbia, es petrificà per romandre-hi pels segles dels segles.

◀ En Baba Jussifà

11 La font de s'Ermita

Aquest fontinyol es coneix també amb el nom de «font de na Bernadeta» per la capelleta dedicada a la santa Bernadeta Sobirós, o de Lorda, que es troba a un costat.

Antigament movia les moles d'un molí fariner situat dins l'hort de s'Ermita, just a la vora del camí, i conten, els que saben d'aquestes coses, que sorgí dels plors de l'ermità Macari, conegut per la devoció i els prodigis, i que orava en aquest indret per resistir les temptacions del dimoni.

12 L'ermita de Betlem

Es fundà el 1805 sobre les restes de l'alqueria de Biniagolfa, abandonada després que els pirates en capturessin els habitants.

Els ermitans de l'orde de sant Antoni i sant Pau s'establiren en aquests terrenys abruptes i salvatges, i hagueren de fer front a dures condicions d'austeritat i extrema pobresa que, fins i tot, causaren la mort d'un d'ells. Superat aquest període de penúries, la comunitat hi va romandre fins fa pocs anys, en un redós de pau que ha perdurat fins als nostres dies.

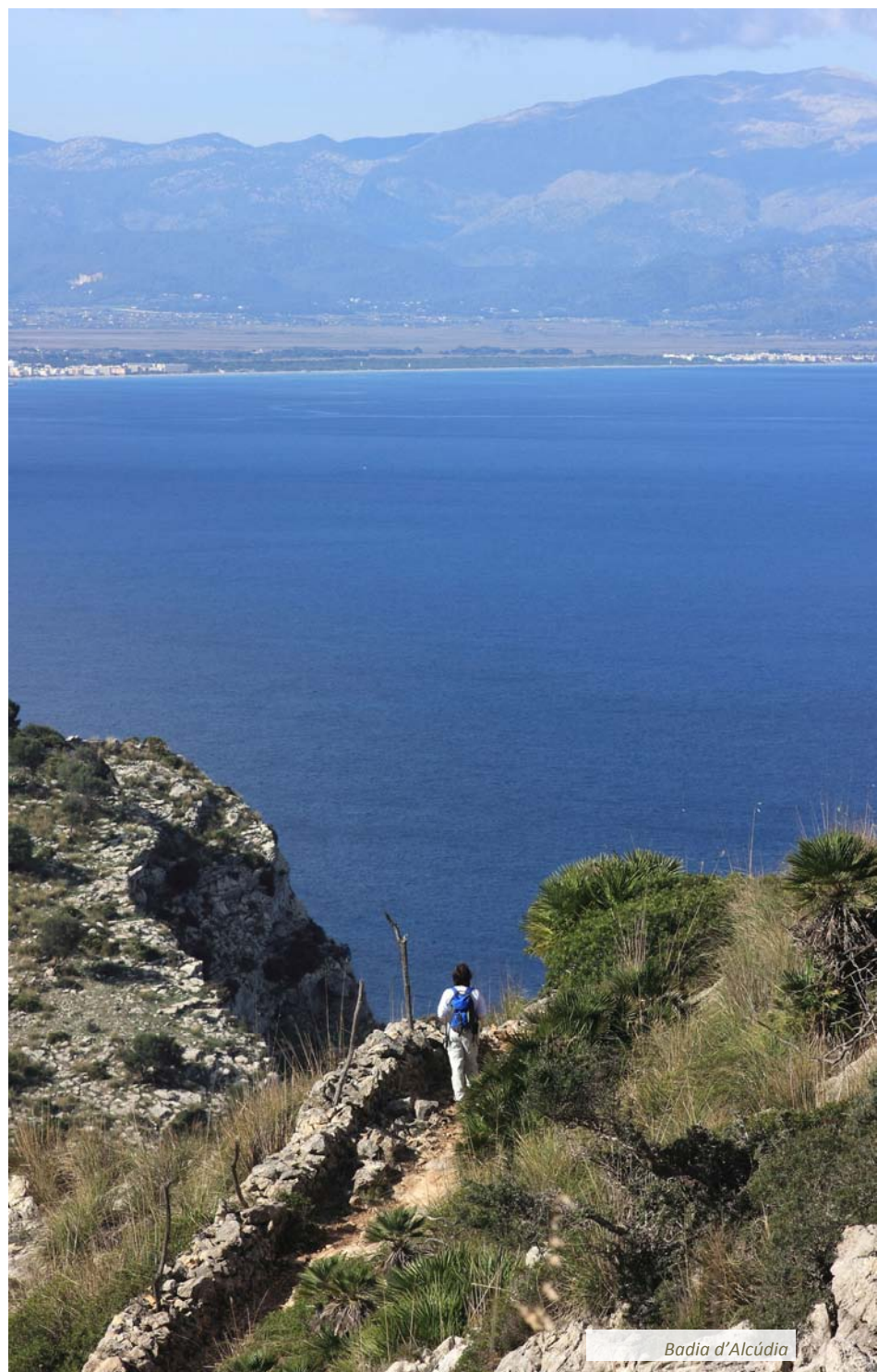
13 Sa Devesa de Ferrutx

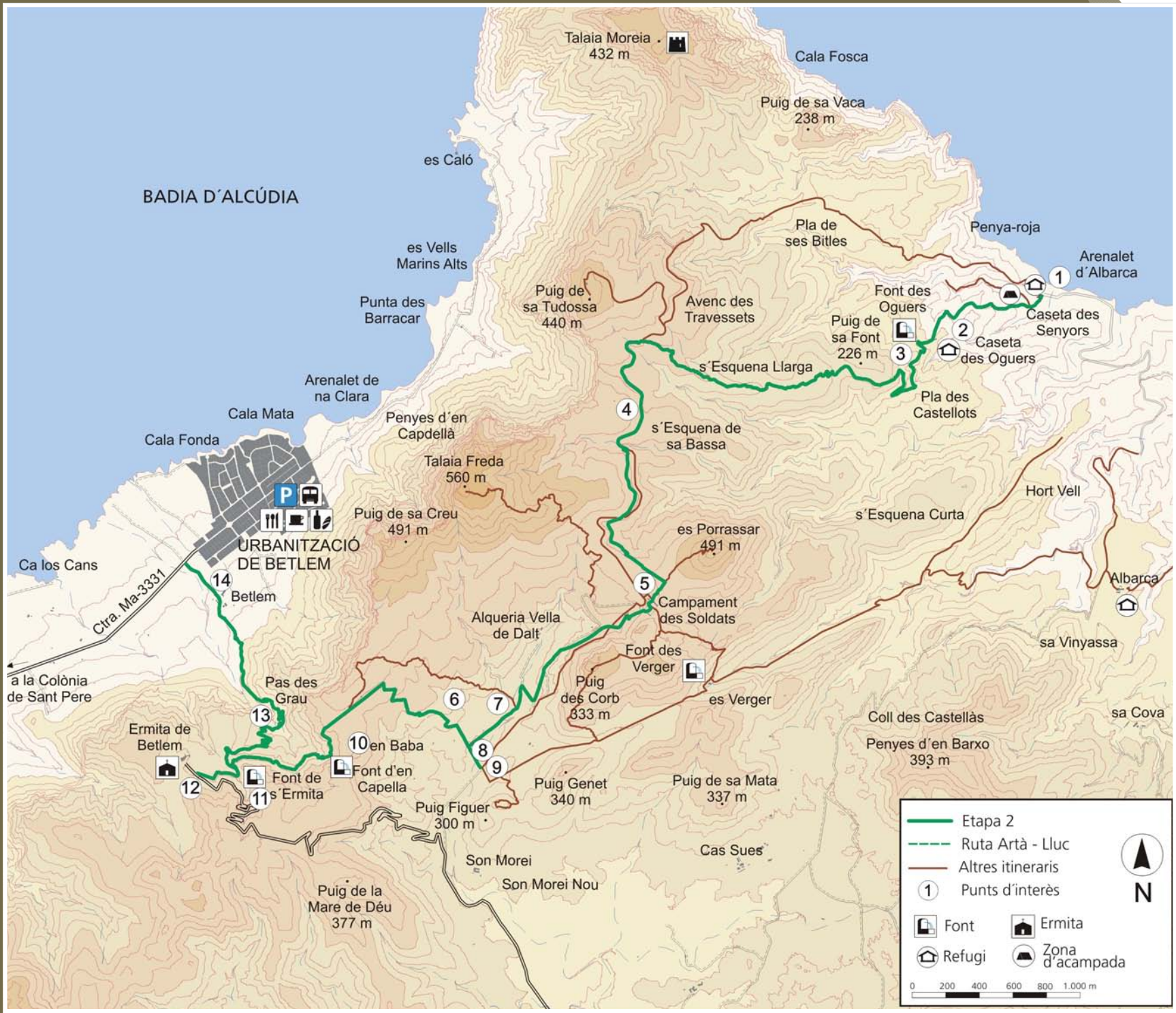
Les terres que ens envolten formaven part de sa Devesa de Ferrutx, una gran heretat on la dinastia efímera dels reis de Mallorca tenia la cacera particular durant el segle XIV. Grans aficionats a la falconeria, la repoblaren de perdius, de llebres i de faisans, però també de cérvols i de porcs senglars, que protegiren amb la llei.

14 Betlem

Les cases de la possessió de Betlem, construïdes durant el segle XIX, es troben deshabitades, igual que l'explotació agrícola, i a la vora se situa el quarter de Betlem, que estava relacionat amb la bateria de costa situada a l'altra banda de la carretera, tot també abandonat.

Badia d'Alcúdia

3 ETAPA COLÒNIA DE SANT PERE SON SERRA DE MARINA

GR222

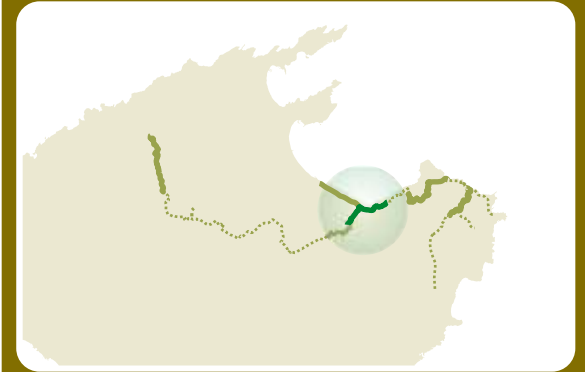
Ens allunyam de les serres de Llevant, entre dunes de vegetació recargolada, de roquissars castigats pels temporals i de torrents que tan sols les tempestes aconseguen obrir a la mar.

Adesiara apareixen acumulacions d'algues protectores, a la vora de restes d'antigues presències, fruit de la por de la pesta i dels enemics. Tot en un entorn ben conservat, que es converteix en camps de conreu quan ens endinsam cap a la plana de Mallorca.

Estany del Bisbe

ETAPA 3

COLÒNIA DE ST. PERE - SON SERRA

MIDE

- Camí de s'Estanyol, Colònia de St. Pere (5 m)
- ctra. Ma-12, prop de les cases de Son Serra (40 m)

	2 h		1
	76 m		1
	37 m		2
	7.250 m		2
	travessia		

DESCRIPCIÓ DE L'ITINERARI

La ruta comença al costat del port esportiu de la Colònia de Sant Pere, en el camí de s'Estanyol. Des d'aquí ens dirigim a l'oest, sempre vora el camí asfaltat, fins a arribar a l'endinsada coneguda com es Clot, on la ruta es desvia cap a la dreta, seguint la línia costanera, entre tamarells i saladines, per superar la urbanització de s'Estanyol pel vessant marítim.

Després de la zona construïda travessam un torrentó, habitualment sec, i trobam tot d'una les ruïnes de pedra en sec de la barraca de «sa Quarantena», destinada a controlar els desembarcaments en èpoques d'epidèmia. Continuem ara per l'arenal de sa Canova, per la zona delimitada per bastons i per corda, per tal d'evitar la degradació del sistema dunar. A la nostra dreta es disposen periòdicament passarel·les de fusta que permeten apropar-se a la mar.

Ja gairebé al final de les dunes deixam a l'esquerra dues torres d'enfilació i arribam a la petita franja humida de l'estany del Bisbe. A l'altre costat trobam l'aparcament del nucli urbà de Son Serra de Marina, a la dreta del qual hi ha el carrer de Joan Frontera Riera que, paral·lel a la mar, ens permet arribar a l'encreuament amb el carrer de la Verge de Guadalupe. Giram a l'esquerra i continuam per aquest vial fins a la sortida del nucli urbà, on s'inicia el camí de la Mar (sense asfaltar), per on transitam envoltats pel pinar de Son Serra de Marina, tot dret, sense fer cas dels brancals que sorgeixen a ambdós costats.

Barraca de sa Quarentena i sa Canova ▼

Caminam a continuació entre camps de conreu i, després d'un revolt molt marcat, arribam a les cases de la possessió de Son Serra de Marina, que voltam per la dreta fins que topam amb un camí asfaltat.

Deixam de banda el brancal que sorgeix a la dreta, passam entre el jardí de la possessió i la capella i, una vegada l'hem passada, localitzam un encreuament on el ramal de la dreta ens permet arribar a la carretera d'Artà a Alcúdia (Ma-12), on acaba per avui l'itinerari.

COM ARRIBAR-HI

Trobareu aturades d'autobús a la Colònia de Sant Pere, a Son Serra de Marina i vora les cases de Son Serra de Marina.

ON DORMIR

A la Colònia de Sant Pere trobareu oferta hotelera.

PUNTS D'INTERÈS

1 La Colònia de Sant Pere

Nucli de població que té l'origen en el pla de colonització agrícola de l'estat espanyol, que al final del segle XIX propicià la parcel·lació de terres marginals, que en aquest cas es destinaren a vinyes i a ametllers.

Simultàniament, es creà un poblet d'estructura quadriculada que, a partir de la dècada dels 60, es desenvolupà com indret turístic.

2 Sa Canova

▲ Lírio de mar

La vegetació d'aquest extens arenal està condicionada per la salinitat, el vent i el substrat mòbil, que obliguen a les diferents espècies a adoptar una gran varietat d'estratègies per sobreviure, com ara dotar-se d'unes extenses arrels per fixar-se sobre les dunes i captar els nutrients i l'aigua, que en aquest ambient són molt escassos.

Hi trobam espècies com el borró, una gramínia de fulles enrotllades i de grans dimensions que s'ubica prop de la línia de costa. Rere seu se situen algunes plantes de flors vistoses, com el card marí, de fulles punxents i de flors d'un blau intens; el lliri de mar, de flors grans i blanques o la sempreviva, molt olorosa i de flors grogues.

3 Les algues

Les algues, malgrat el seu nom popular, són plantes superiors amb arrels, tiges, fulles i fruits. Formen grans praderies submarines, que són l'hàbitat de nombrosos peixos, crustacis i esponges, i constitueixen un dels tresors de la Mediterrània, on arrelen amb exclusivitat.

Amb els temporals de la tardor i de l'hivern una gran quantitat de les fulles s'acumulen sobre l'arena; els seus efectes són molt beneficiosos per conservar les platges, ja que les protegeixen de les onades.

4 Les torres d'enfilació

Al llarg d'aquesta etapa trobam algunes de les 28 torres d'enfilació que construïren els militars al llarg de la costa entre la Colònia de Sant Pere i Alcúdia.

Són estructures de marès que originàriament pintaren de blanc, numeraren i hi feren marques vermelles a diferent alçada. A primera línia n'hi havia una cada 1.240 metres i rere seu una altra, a 200 metres de distància. Una disposició que serví als submarins per fer pràctiques de tir amb els torpedes, durant les maniobres militars que es feren entre el 1941 i el 1970.

5 L'estany del Bisbe

Es tracta d'una albufereta que deu el nom a Bernat Torrella, primer bisbe de Mallorca i senyor d'aquestes terres al començament del segle XIII.

Té poc més de vuit hectàrees i està situada a la desembocadura del torrent de na Borges, que amb poc més de 40 quilòmetres de recorregut és el curs d'aigua més llarg de l'illa.

És un bon lloc per observar aus i està envoltat de diverses plantes adaptades a viure vora l'aigua, com ara el tamarell, de fulles diminutes i inflorescències blanques o rosades, o el canyet, de tiges altes i primes.

6 Son Serra de Marina

Aquesta urbanització costanera de carrers rectilinis, no té cap establiment hoteler i és un lloc d'estiueig de mallorquins i d'estrangers.

Es començà a construir al voltant de 1955 sobre terrenys de la possessió de Son Serra que el propietari establí, exigint en el contracte de compravenda el compliment d'un conjunt de normes de caràcter moral, com la prohibició del bany conjunt d'homes i dones o d'usar peces de bany indecoroses.

7 Les cases de Son Serra de Marina

Eren el centre d'una possessió que es parcel·là durant la primera meitat del segle XX i es convertiren en el centre d'un llogaret amb cases disperses, els habitants tenien una escola i anaven a missa a l'oratori.

El conjunt està format per l'habitatge dels senyors amb una torre de defensa, un jardí d'estil modernista i una capella neoromànica del 1912, dedicada a sant Joan Baptista; tot envoltat per diverses dependències d'ús agrícola i ramader, entre les quals destaca el molí fariner de torre cilíndrica.

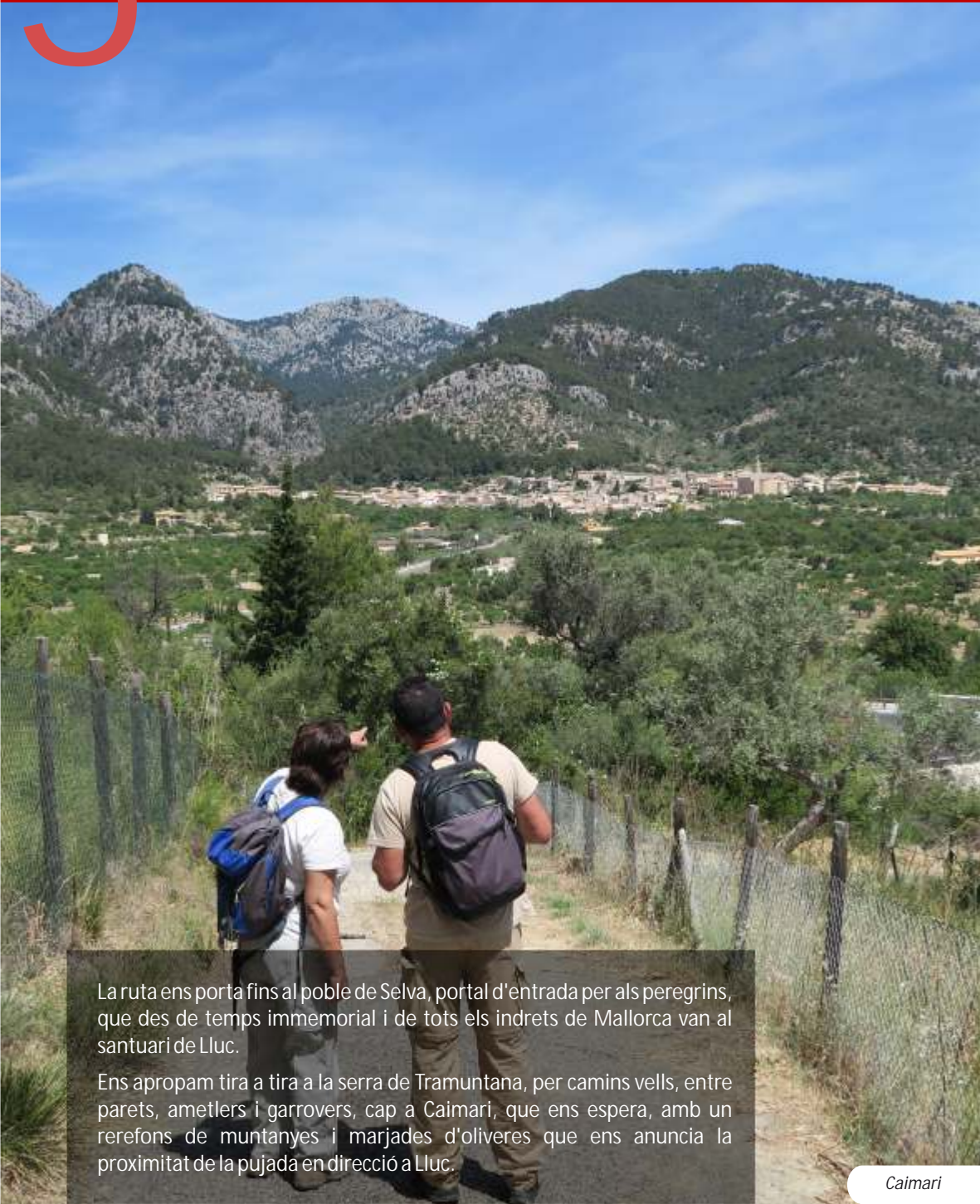
Etapa 3
Ruta Artà - Lluc
Punt d'interès

0 200 400 600 800 1.000 m

BADIA D'ALCÚDIA

COLÒNIA DE SANT PERE

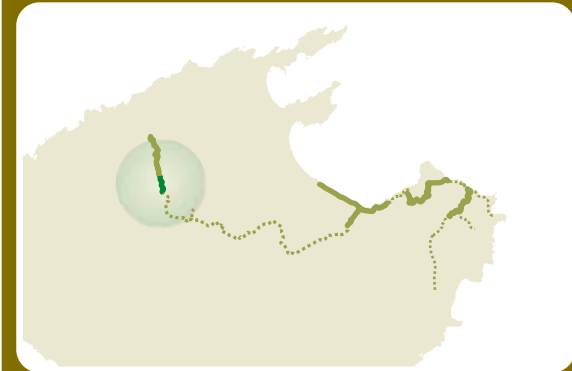
La ruta ens porta fins al poble de Selva, portal d'entrada per als peregrins, que des de temps immemorial i de tots els indrets de Mallorca van al santuari de Lluç.

Ens apropam tira a tira a la serra de Tramuntana, per camins vells, entre parets, ametlers i garrovers, cap a Caimari, que ens espera, amb un rerefons de muntanyes i marjades d'oliveres que ens anuncia la proximitat de la pujada en direcció a Lluç.

Caimari

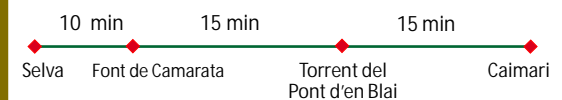
ETAPA 5

SELVA - CAIMARI

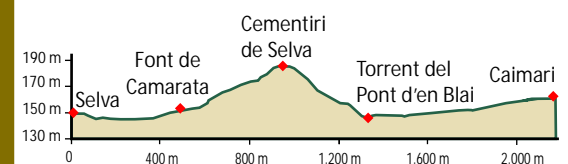

MIDE

- ▶ Selva, font de Varella (151 m)
- Caimari (179 m)

	40 min		1
	56 m		1
	42 m		2
	2.160 m		1
	travessia		

DESCRIPCIÓ DE L'ITINERARI

▲ Selva

Situam el punt de partida d'aquesta etapa devora la font de Valella, al costat de la carretera d'Inca a Lluc (Ma-2130), que trobam just després de les primeres cases de Selva.

Des d'aquí iniciam el recorregut pel camí Vell de Caimari a Inca, que discorre paral·lel a aquesta carretera i du fins al pla de sa Font de Camarata i després d'una petita costa fins a la de carretera de Moscari (Ma-2131), que travessam amb cura.

A continuació, continuam pel carrer des Penyal i pel de So n'Arnau, per on arribam a les cases del mateix nom, vora les quals retrobam el camí Vell de Caimari a Inca, que ens fa passar per darrere el cementeri municipal i enllaça amb la carretera Ma-2130, a l'altura de la volta des Jurat. A partir d'aquí, s'albira el poble de Caimari, amb les muntanyes comunals darrere, entre les quals destaca el puig de n'Escuder, amb 571 metres i la forma cònica característica, i el puig de n'Ali, que amb 1.031 metres és el més elevat del terme.

▲ Torrent del Pont d'en Blai

Passat el revolt, retrobam el camí Vell, un tram recuperat recentment pel Consell de Mallorca i l'Ajuntament de Selva, que poc després supera el torrent des Pont d'en Blai, per un pontarró de pedra en sec de bella factura al qual podem arribar per una petita escalonada que trobam a la dreta.

Des d'aquí, transitam en paral·lel a la carretera Ma-2130 i sense més problemes arribam a l'entrada de Caimari, on abans d'acabar el recorregut podem accedir, per un camí que trobam a la dreta i senyalitzat convenientment, al Parc Etnològic, que conté una mostra representativa de les construccions lligades a l'explotació de les muntanyes.

Retornats al camí, trobam les primeres cases del poble de Caimari, punt i final del nostre recorregut.

COM ARRIBAR-HI

Hi ha aturades d'autobús a Selva i a Caimari

ON DORMIR

Trobareu una oferta hotelera diversa a Selva i a Caimari .

PUNTS D'INTERÈS

1 Selva

El poble de Selva, habitat per quasi dues mil persones, es troba damunt un turó dominat per la robusta església parroquial, dedicada a Sant Llorenç, que conté peces valuoses del gòtic mallorquí, com el retaule del Calvari, de Gabriel Mòger, o el quadre dedicat a la Mare de Déu de la Mercè, del pintor Rafel Mòger, ambdós de la segona meitat del segle XV.

L'origen d'aquest poble es remunta a l'antiga alqueria musulmana de Xílvor, que el rei Jaume I va atorgar a Pere Nunis i Pere Laí, magnats que col·laboraren en la conquesta de Mallorca l'any 1229.

2 Font de Camarata

S'hi accedeix per una escalonada i està coberta per una volta de mig punt de molta altura.

Una síquia condueix l'aigua cap a la font de Rentar, situada a un centenar de metres, on després de travessar el camí alimenta un abeurador i més endavant uns rentadors, coberts per una porxada tancada amb reixa de ferro.

3 Cases de So n'Arnau

Cases que s'organitzen en dues ales i una clastra, que daten dels segles XVII-XVIII en les quals destaquen els portals d'arcs de mig punt dovellats i les teules pintades de la volada.

Una fornícula amb la imatge de la Verge i el Bon Jesús, la inscripció «AVE MARIA» i un escut de Lluç entre les teules pintades, ens indiquen que era la posada del monestir, on s'hostatjaven els romeus.

4 Parc Etnològic de Caimari

Espai on es poden visitar les construccions lligades als oficis que varen caracteritzar, fins ben entrat el segle XX, l'activitat econòmica de la serra de Tramuntana. El visitant hi trobarà, entre d'altres, un rotlo de sitja, una barraca i un forn de carboner, un forn de calç, una casa de neu i un coll de tords.

5 La creu

Abans d'entrar a Caimari, a l'altra banda de la carretera d'Inca a Lluç, hi ha la creu de terme obra de l'escultor Llorenç Ferrer, construïda l'any 1888.

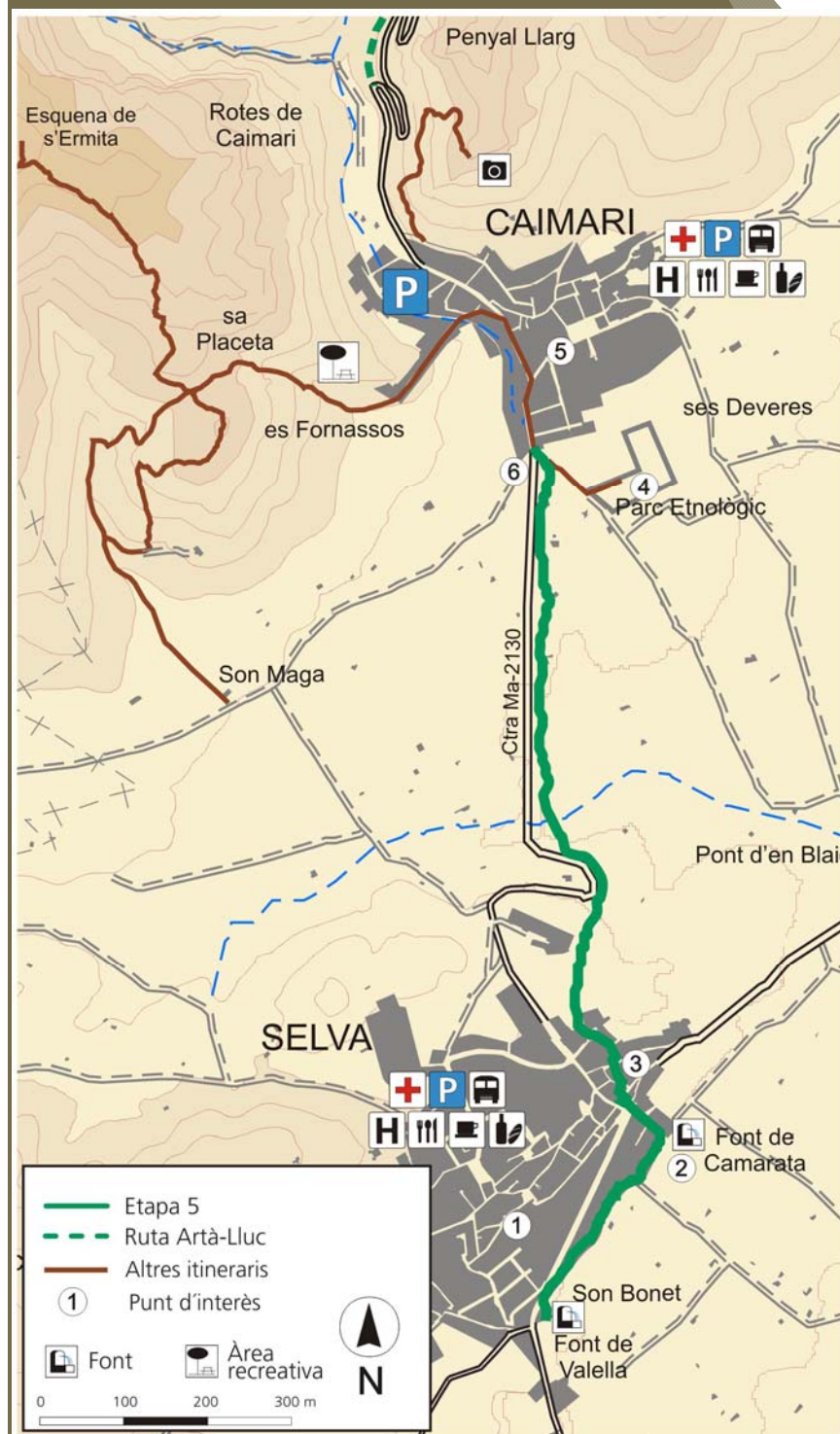
D'estil neogòtic, consta d'una granada formada per tres escales i per una columna hexagonal de pedra, i al capítell de la creu hi apareixen la data i el nom del patrocinador, el prevere Pau Morro Pons.

6 Caimari

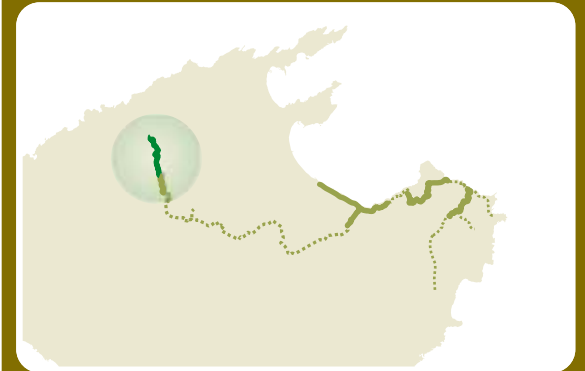
El poble de Caimari és conegut arreu de Mallorca per l'oli d'oliva, al qual està dedicada la concorreguda fira del mes de novembre. En aquesta fira es rememoren les feines tradicionals a les quals es dedicaven molts dels habitants, com ara el carboneig o la recollida de neu, que encara es conserven en la memòria col·lectiva.

D'arquitectura ben conservada, hi destaca l'església de la Immaculada Concepció, de final del segle XIX, les cases de So n'Albertí, al voltant de les quals va créixer el poble, i l'església vella, datada del 1732.

ETAPA 5

CAIMARI - LLUC

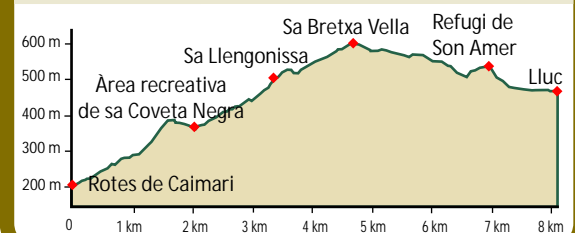

MIDE

- mirador Rotes de Caimari, ctra. Ma-2130 (213 m)
- santuari de Lluc (475 m)

	2 h 05 min		1
	467 m		1
	192 m		2
	8.122 m		2
	travessia		

Anar a Lluc és qualque cosa més que una excursió per als mallorquins, que durant generacions hi acudiren, amb devoció o amb intencions mundanes, però sempre corpresos per la magnificència de l'entorn.

Pelegrins, pastors, carboners i bandejats transitaren a peu o amb bísties per aquest camí, altre temps ple de dificultats, i a vegades amenaçats per la violència dels delinqüents o de la justícia.

Caminam com ells, bocabadats, envoltats dels cims, dels penyals i de les cingleres que inspiraren les més fantàstiques contarelles i que atemoriren els més valents.

Camí Vell de Lluc

DESCRIPCIÓ DE L'ITINERARI

▲ Son Canta i Puig de n'Escuder

Des del mirador de ses Rotes de Caimari iniciam la nostra caminada, per un paisatge dominat per la presència de les marjades d'olivar de les rotes de Caimari que cobreixen la part baixa del puig de n'Escuder i del de sa Creu.

El camí s'endinsa a partir d'aquí dins la serra de Tramuntana, passa primer vora el penyal anomenat la Filosa de la Mare de Déu i s'apropa al curs del torrent de ses Mosqueres, per després travessar la carretera i enfilarse pel camí esgraonat de la costa Llarga.

Una vegada acabat el tram empedrat i uns quants metres després de les cases de Son Canta, el camí Vell de Lluc continua tot dret, però nosaltres ens desviem pel brançal de

l'esquerra, per un camí que discorre paral·lel a la carretera i que ens evita el perill que suposa el trànsit rodat.

Ens situam en poc temps a l'àrea recreativa de sa Coveta Negra i, passant per sota del pont de la carretera, trobam el comellar del mateix nom, ja en terres comunals.

L'itinerari discorre vora alguns rotlos de sitja i un penyal amb una placa que recorda un accident dissortat ocorregut ara fa alguns anys. A continuació deixam de banda un brançal que surt a la nostra esquerra i seguim per una pista forestal molt rosta fins que, després de passar un collet, topam una altra vegada amb el camí Vell de Lluc, per on continuam en sentit ascendent.

Aquest tram, anomenat «sa Llençonissa» es troba empedrat i ens porta fins a sa Bretxa Vella, magnífic mirador sobre la serralada i el pla de Mallorca. Trobam tot d'una les cases des Guix, malauradament substituïdes per una construcció moderna, i després de superar la font homònima, avui seca, arribam al coll de sa Batalla i a la carretera de Lluc.

Una vegada passat el pont des Guix i la zona de la benzineria, trobam la urbanització des Guix, on deixam el camí Vell de Lluc, giram a la dreta i continuam fins al final del carrer on a la voravia comença el caminó que per la finca pública de Son Amer ens portarà sense problemes fins al refugi.

Situats en el jardí de la part posterior de les cases veurem el camí empedrat que, en sentit descendent, es dirigeix a Lluc. Creuam poc després una pista forestal envoltats d'alzinar, i deixam el molí de Lluc a l'altra banda d'un torrentó.

Arribats a la carretera de Lluc, l'hem de creuar, ja que a l'altre costat hi ha una voravia per on es pot transitar, fins que després d'un centenar de metres arribam a la creu des Barracar, amb les cases de Ca s'Amitger a un costat i a l'altre la plaça dels Pelegrins, amb el santuari de Lluc, punt final de la ruta.

COM ARRIBAR-HI

Hi ha aturades d'autobús a Caimari i a Lluc.

ON DORMIR

A la caseta des Caçadors, al refugi de Son Amer o a l'Hostatgeria de Lluc.

ATENCIÓ

En cas de pluges torrencials no passeu per davall del pont de sa Coveta Negra.

PUNTS D'INTERÈS

1 Les rotes de Caimari

S'anomena així el coster marjat que observam a ponent del camí de Lluc i que formava part de les terres comunals del municipi de Selva, dividides i venudes entre els veïns durant la primera meitat del segle XIX.

Per fer-les aptes al conreu, els propietaris aixecaren més de 74 quilòmetres lineals de marges, amb parets per separar-los, camins per accedir-hi i casetes per aixoplugar-se, que conformen un conjunt espectacular que es declarà bé d'interès cultural l'any 2008.

2 El puig de n'Escuder

Conten que dalt d'aquest cim hi havia una fortalesa on es refugiaren els darrers musulmans rebels després de la conquesta de l'illa.

Amet, un jove pastor sarraí convertit al cristianisme i batejat a Lluc, els topà de tornada del mercat d'Inca. Fugí com pogué i s'amagà dins una cova, on el descobriren des de dalt els sarraïns i dins una alfàbia fermada amb una corda hi baixà un dels seus.

L'alfàbia es rompé colpejada amb les roques i el passatger caigué mort davant el refugi del pastoret.

—Estàs bé? —Cridaren els de dalt.

—Baixau que jo estic bé! —contestà l'al·lotjint ser l'atacant.

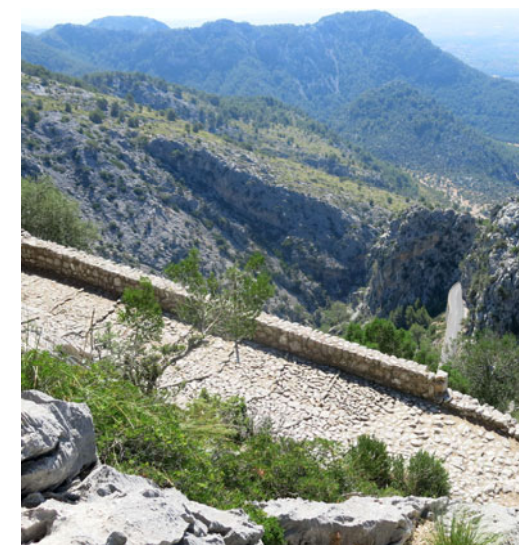
D'un en un baixaren, tots amb el mateix resultat que el primer. Diuen que si cercau els tests davant la cova encara els trobareu.

3 La Filosa de la Mare de Déu

A la vora del camí trobam un gran penyal conegut com Cavall Bernat o Filosa de la Mare de Déu. Conta la llegenda que la Mare de Déu passava el temps filant en aquest lloc i que quan sentia remor de gent es refugiava en els covals propers; i que un dia, atropellada, hi deixà la filosa dreta i que quan hi tornà s'hagué convertida en aquesta roca.

4 El camí Vell de Lluc

La importància del santuari de Lluc, des que es trobà la Mare de Déu al segle XIII, féu que aquest camí es convertís en una via de pelegrinatge recorreguda per milers de romeus.

D'acord amb la seva importància és l'escenari de nombroses històries, llegendes i miracles que el fan conegut arreu de les illes.

La carretera construïda al final del segle XIX seguí sols en part el traçat dels viaranyes antics, un fet que ens permet ara transitar per l'antic camí de ferradura i pel camí nou, més ample i de començament del segle XVIII.

5 Sa Bretxa Vella i el salt de la Bella Dona

Sa Bretxa Vella és un pas estret, obert amb explosius durant la construcció de la carretera nova al començament del segle XVII. Més avall la carretera actual salva un estret en el lloc on se situava el camí Vell i la llegenda del salt de la Bella Dona. Conten que el dimoni enganyà un carboner i el va convèncer de la infidelitat de la seva esposa; i que aquest, enrabiat al sentir-se traït, la llançà a l'abisme i continuà fins a Lluc. Quan arribà a l'església de Lluc caigué a terra, esglaiat i tremolós, veient que la seva dona resava davant l'altar. La Verge Maria l'havia salvada de la terrible mort.

6 El coll de sa Batalla

Al començament del segle XVIII l'alta societat illenca estava dividida en bàndols que lluitaven entre si i que protegien els bandolers que a les seves ordres cometien nombrosos crims i malifetes.

Una de les colles es refugiava per aquestes muntanyes. Era la de Selva, dirigida pel capellà Mateu Ferragut, Boda, que cap al 1618 tingué una topada amb les forces de la llei, en el lloc que des de llavors es coneix amb el nom del coll de sa Batalla. Els bandejats foren derrotats i catorze d'ells foren executats, però les morts continuaren a causa de la venjança i de la posterior reacció de la justícia.

7 Son Amer

La possessió, anomenada antigament Puig Ferrer, és propietat del Consell de Mallorca des de 1999. Les cases situades dalt d'un pujol a 548 metres gaudeixen d'una panoràmica privilegiada sobre la vall de Lluc i s'han convertit en refugi, on podeu menjar i fer estada.

A la finca es troben nombroses restes de les activitats dels carboners, a més de la font des Puig Ferrer, que movia el molí de Lluc; la de Son Amer, que proporcionava la força motriu al molí de la possessió, i la font de s'Ermita, situada vora l'edifici que ocuparen els ermitans de sant Pere i sant Pau.

8 El molí de Lluc

Enginy destinat inicialment a moldre blat amb l'aigua de la font des Puig Ferrer, l'orde del Temple, senyor d'aquestes terres, n'autoritza la construcció el 1302.

Al final del segle XVII s'hi instal·là una serradora de troncs que subministrava bigues i altres elements per construir la basílica del santuari, i al començament del segle XX s'hi posà una serra sense fi i un molí fariner nou, amb una roda vertical. Tot fou restaurat entre el 2011 i el 2013.

9 La creu des Barracar

És una de les set esteles que representaven els goigs de Maria i que acompanyaven els pelegrins en la pujada a Lluç. Està construïda en pedra calcària, és renaixentista i en el medalló, sostingut per dos caps d'àngel, trobam: a un costat, la representació de l'ascensió de Crist amb la Mare de Déu i els caps dels dotze apòstols; a l'altre, sis figures que simbolitzen l'adoració dels Reis.

10 La creu de Ca s'Amitger

Es tracta d'una reproducció de la creu gòtica original, actualment exposada al Museu de Lluç. Hi podem observar els escuts del rei, de la Universitat i del militar Gregori Sallambé, així com una representació de l'Anunciació i de la Dormició de la Mare de Déu envoltada d'apòstols.

11 El santuari de Lluç

És el santuari més important de l'illa, des de la troballa d'una imatge de la Mare de Déu al segle XIII. La basílica actual, construïda en el segle XVIII pel mestre i escultor Jaume Blanquer, té elements arquitectònics de diferents èpoques; i a la capella, darrere l'altar major, es troba el cambril de la Mare de Déu de Lluç, que cada any visiten milers de pelegrins.

Un dels principals atractius és l'escolania, coneguda com els Blauets, que des del segle XVI canta en honor de la Mare de Déu i que el vespre de matines interpreta la Sibil·la, declarada patrimoni de la humanitat per la UNESCO.

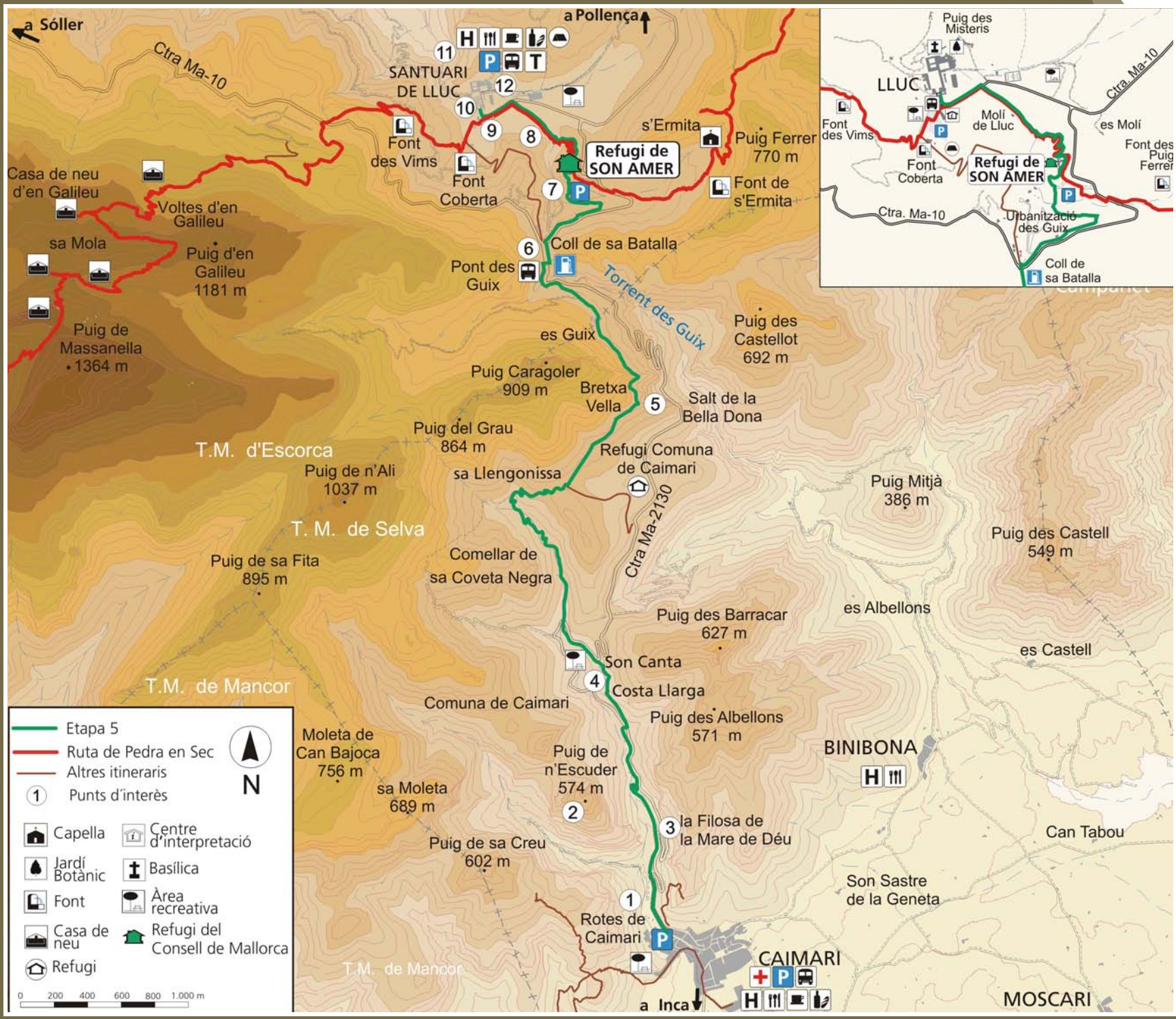

12 Es Porxets

Aquesta construcció, destinada a albergar els pelegrins i les seves bísties, data del començament del segle XVIII i es va fer amb donatius dels devots.

Ocupa pràcticament tot el vessant de llevant de la plaça dels Pelegrins i al davant té un corredor que descansa sobre pilastres de pedra, on es repeteix a trams la mateixa estructura, amb menjadors per als animals i una escala per pujar al pis superior.

L'antigor és l'autèntic protagonista d'aquesta costa, més enllà de les platjoles atractives, de la vegetació turmentada o dels monòlits pensats per a la guerra i que són ara objectes de fotografia.

Qui sap per quines creences, potser captivats per la mar que s'obre cap a paisatges infinits, els illencs decidiren, ara fa segles, honrar aquí els seus morts, a illots i a coves, però sobretot a la ciutat mortuòria. Situada al bell mig de la badia no ens deixarà indiferents, despertarà la nostra curiositat, ens atraurà pel seu aspecte i, amb un poc de sort, oferirà a algú l'explicació del perquè d'aquest indret.

VARIANT

BANYALBUJARDI - CAN PICAFORT

MIDE

- ↳ c/ Verge de Guadalupe, Son Serra (3 m)
- Son Bauló, Can Picafort (3 m)

	1 h 45 min		1
	29 m		1
	39 m		2
	6.817 m		2
	travessia		

DESCRIPCIÓ DE L'ITINERARI

L'excursió s'esbranca de l'etapa 3 cap a Son Serra de Marina, a l'encreuament entre el carrer de Joan Frontera Riera i el de la Verge de Guadalupe, per on ens dirigim cap a la ribera.

Caminam després en paral·lel a la costa, en direcció nord-oest, entre el nucli urbà i la mar, fins al mollet de Son Serra i una vegada acabada la urbanització veim una barrera de fusta que impedeix el pas als vehicles. Aquí comença el camí que, a través de l'arenal, ens permet arribar a s'Estany, una petita zona humida que es forma a la desembocadura del torrent de Son Real.

Després de superar-la per la zona costanera passam a la vora d'un niu de metralladores i seguim fins a arribar as Serralot, un aflorament de dunes fòssils cobertes de savines. Sempre al costat de la mar transitam vora el que queda de la barraca des Civils i deixam després a la dreta una caseta i més enfora la punta Llarga de Son Real amb restes d'una altra construcció i amb un niu de metralladores.

Ens endinsam ara per un bosquet de savines i veim a l'enfront l'arenal d'en Casat, per on passam, per l'esquerra d'un tancat que intenta preservar el sistema dunar. Després d'aquest i a la nostra dreta localitzam la punta des Patró i continuam pel pinar de Son Real, al final del qual hi ha una torre d'enfilació, vestigi d'antigues maniobres navals. A uns 75 metres de la costa es veu l'illot des Porros, mentre que a l'esquerra i més a l'interior s'observa una altra torre situada a la finca pública de Son Real.

Més enllà, circulam per ses Pedreres, on l'extracció del marès ha deixat un espai caòtic de forats, munts d'enderrocs i profundes roderes de carros. Ve després la punta des Fenicis, amb la necròpolis, mirador excepcional sobre la badia, i l'arenal de ses Assutzenes, farcit de lliris de mar o assutzenes que els científics coneixen amb el nom de *Pancratium maritimum*.

Per acabar arribam a la platja de Son Bauló, rere la qual es troba la urbanització del mateix nom, inici del nucli urbà de Can Picafort.

COM ARRIBAR-HI

Hi ha aturades d'autobús a Son Serra de Marina i a Can Picafort.

ON DORMIR

Al refugi de Son Real i també trobareu una oferta hotelera variada a Can Picafort.

PUNTS D'INTERÈS

1 S'Estany

Petita zona humida situada a la desembocadura del torrent de Son Real, un curs d'aigua que, després dels episodis de pluges molt intenses, romp el cordó de sorra, s'obri pas cap a la mar i pot dificultar el trànsit. Al voltant trobam un conjunt d'arbusts singulars, entre els quals destaquen els tamarells, d'escorça rogenca, utilitzada abans per adobar les pells, els alisos, anomenats «arbres de la castedat» per la capacitat de calmar l'apetit sexual, o el canyet, de tiges llargues i primes, de dimensions inferiors a les de les canyes, més conegudes.

2 Els nius de metralladores

Es tracta de construccions militars de caire defensiu bastides amb pedres i formigó durant la Segona República (1931-39) al llarg de gran part de la badia.

3 Els savinars

Al llarg de tota la variant, rere l'arena semimòbil i paral·lela a la costa, se situa un extens pinar amb nombroses savines, a vegades ajagudes, recargolades pel vent, amb les arrels descobertes per l'efecte negatiu provocat pel trànsit de la gent fora dels camins.

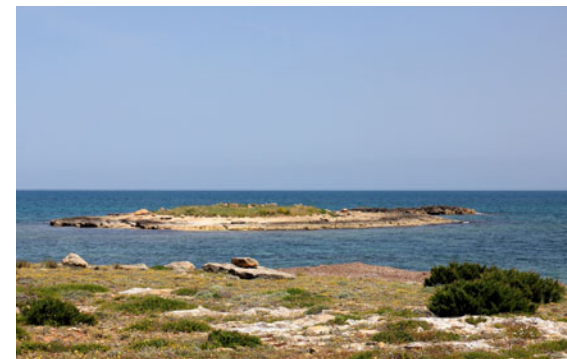
Es presenten acompanyades d'arboceres, d'aladerns, d'ullastres i de murtes que conformen una garriga gairebé impenetrable, hàbitat de moltes espècies i de gran importància ecològica.

4 L'illot des Porros

Està situat a poc més de cent metres de la costa i conserva les restes d'una necròpolis, molt malmenada pels temporals, que s'utilitzà des del segle IV abans de Crist fins a l'època romana.

El 1348 s'hi enterrà la primera víctima de la pesta negra a Mallorca, un fet que exaltà els ànims dels habitants de Santa Margalida, que finalment aconseguiren que s'exhumàs el cadàver i s'enterràs en un altre lloc. Aquesta decisió ajudà a propagar l'epidèmia, que finalment causà la mort de la meitat de la població del municipi i d'una tercera part de la de l'illa, i que inicià un llarg període de penúries per als mallorquins.

5 Son Real

Era una de les finques de major extensió de la zona i el 2002 el Govern Balear adquirí 395 hectàrees per destinar-les a l'ús públic. Presenta una densitat elevada de jaciments arqueològics i les seves cases tenen oratori i diverses dependències per a ús agrícola i ramader, part de les quals s'han convertit en centre d'interpretació.

6 El refugi de Son Real

El refugi de Son Real, situat molt a prop del nostre recorregut, és de petites dimensions i ocupa l'antiga casa de banys dels senyors de la possessió de Son Real.

7 Ses Pedreres

El marès és una roca blana, resultat de la sedimentació de les dunes. Permet una talla fàcil, motiu pel qual s'ha utilitzat freqüentment en construcció, per fer cases, tancaments i altres elements.

A banda i banda del camí observem les restes de l'explotació, amb nombrosos clots i cruïes resultats de les feines d'extracció i en els quals es fan visibles les capes de sedimentació. També observem els bocins de pedreny inservible que es deixaren al costat i els grans solcs o ginyes en el camí, creades pel pas repetit dels carros.

8 La punta des Fenicis

Aquesta necròpolis monumental es va ocupar des de l'edat del ferro fins a l'època romana. Es conserven més de cent tombes, que es cobrien amb lloses. Les més antigues tenen planta quadrada i circular, mentre que les del segle V abans de Crist la tenen de ferradura, unes formes que pareix que reproduïen a petita escala els edificis principals de l'època talaiòtica, període durant el qual es va emprar per enterrar el sector dominant o aristocràtic.

9 Can Picafort

Aquesta urbanització se situa en terres de les possessions Son Bauló i Santa Eulària i té un antecedent llunyà en l'existència de dues barraques a final del segle XIX. Una d'elles, la de Jeroni Fuster, de malnom Picafort, acabà per donar nom a tota la zona.

El procés d'urbanització començà el 1908 amb la venda de solars a veïns benestants del municipi que hi construïren cases d'estiueig d'una sola planta, algunes de les quals encara es poden observar, i continuà després en diverses tongades fins a conformar el nucli actual, de més de 7.000 habitants i amb una gran planta hotelera.

Necròpolis de Son Real ▶

Estepa Ilimonenca

Mosques vermelles

Canyet

Artija

Rosella

Informació d'interès

GR 222

Refugis

Altres allotjaments

Com arribar-hi

Recomanacions

Refugis

Refugi de Son Amer

Gestió: Consell de Mallorca

Places: 52; 6 dormitoris col·lectius (un de 24 places, un de 8 places, dos de 6 places i dos de 4 places)

Serveis: allotjament i mantenició, serveis, dutxes, aigua calenta, calefacció, xemeneia, telèfon, WIFI, lloguer de roba de llit i tovalloles de bany

Accés adaptat per a discapacitats

Podeu fer les reserves a la web:

www.conselldemallorca.net/mediambient/pedra

o a al telèfon d'informació dels refugis:

[\(+34\) 971 17 37 00](tel:+34971173700)

Refugi de la Comuna de Caimari

Gestió: Ajuntament de Selva

Places: 8

Serveis: serveis, llar de foc, llum i aigua

Accés no adaptat per a discapacitats

Informació i reserves: [\(+34\) 971 515 006](tel:+34971515006) / refugi@ajselva.net

Refugi de s'Arenalet d'Albarca

Gestió: Govern Balear

Places: 22; 3 habitacions dobles i 4 de quàdruples (es reserva per habitacions)

Serveis: cuina equipada, serveis, dutxes, aigua calenta, xemeneia, lloguer de llençols i tovalloles, transport de menjar i aigua

Accés no adaptat per a discapacitats

Informació i reserves: [\(+34\) 971 177 652](tel:+34971177652) / refugis@ibanat.caib.es

De dilluns a divendres, de 10 a 14 hores

Refugi des Oguers

Gestió: Govern Balear

Places: 10; 2 habitacions dobles i 2 de triples (s'ha de reservar el refugi sencer)

Serveis: cuina equipada, serveis, aigua calenta, xemeneia, aigua no potable, lloguer de llençols i tovalloles, transport de menjar i aigua

Accés no adaptat per a discapacitats

Informació i reserves: [\(+34\) 971 177 652](tel:+34971177652) / refugis@ibanat.caib.es

De dilluns a divendres, de 10 a 14 hores

Refugi de Son Real

Gestió: Govern Balear

Places: 8

Serveis: cuina, serveis adaptats a persones amb mobilitat reduïda, cuina, xemeneia, dutxa, aigua no potable, lloguer de llençols i tovalloles, transport de menjar i aigua

Accés adaptat per a discapacitats

Informació i reserves: [\(+34\) 971 177 652](tel:+34971177652) / refugis@ibanat.caib.es

De dilluns a divendres, de 10 a 14 hores

Hort de Son Serra

Gestió: Fundació Maria Ferret. Escoltisme i guiatge de Mallorca

Places: 45 en lliteres i 60 en tendes de campanya a la zona d'acampada

Serveis: cuina, menjador, serveis i dutxes

Informació i reserves: [\(+34\) 971 725 168](tel:+34971725168) / www.fundacionmariaferret.org/

Altres allotjaments

Mallorca Hotel Guide. Web oficial de reserves en línia de la Federació Empresarial Hotelera de Mallorca:

www.mallorcahotelguide.com

Cercador d'agroturismes de Balears. Associació Agroturisme Balear:

www.topfincas.com/es/

Com arribar-hi

En autobús:

Transport públic de Mallorca: www.tib.org

Recomanacions

Duis calçat i roba adient.

Durant els mesos d'estiu, teniu en compte les altes temperatures. Evitau les hores centrals del dia, portau i beveu molta d'aigua per evitar els efectes de la deshidratació.

No faceu foc.

No deixeu fems.

Respectau l'entorn i deixau-lo com l'heu trobat.

Seguiu els camins senyalitzats.

Si anau tot sols, portau mòbil.

Deixau les barreres com les heu trobat.

Portau els cans fermats.

Si anau amb bicicleta o a cavall, respectau els senderistes i no circuleu a velocitats que puguin posar en perill les altres persones usuàries.

No faceu fites de pedra.

Nedau amb precaució a les cales no vigilades, hi pot haver corrents perillosos.

En cas de pluges torrencials evitau transitar pel torrent de ses Voltetes (etapa 1) o creuar els que trobau al llarg del recorregut.

Si us pareix que falta algun senyal o trobau alguna deficiència, comunicau-ho, a l'adreça pedraensecsenderisme@conselldemallorca.net o per telèfon al 971 173 700.

En cas d'emergència telefonau a l'112.